

ФЕНОМЕН ЛІДЕРСТВА В ПСИХОЛОГІЇ

МАЛА ГРУПА

- **Мала група** – це невелике за розміром об'єднання людей, які пов'язані безпосередньою взаємодією. Її нижні і верхні межі визначаються якісними ознаками, основними з яких є контактність і цілісність.
- **Контактність** – це можливість кожного члена групи регулярно спілкуватися один з одним, сприймати й оцінювати один одного, обмінюватися інформацією, взаємними оцінками і впливати один на одного.
- **Цілісність** визначається як соціальна і психологічна єдність індивідів, які входять у групу, що дозволяє сприймати їх як єдине ціле.

РОЗМІР МАЛОЇ ГРУПИ

- **За нижню межу** розмірів малої групи більшість спеціалістів бере три людини, оскільки у групі з двох людей (діаді) групові, соціально-групові феномени проходять іншим, особливим чином.
- **Верхня межа** малої групи визначається її якісними ознаками і, зазвичай, не перевищує 20-30 людей.
- **Оптимальний розмір** малої групи залежить від характеру спільної діяльності і знаходиться у межах 5-12 людей.

ВИДИ МАЛИХ ГРУП

- Значення групових цінностей, норм, оцінок для індивіда називається *референтністю* малої групи.
- Основними функціями референтної групи є *порівняльна і нормативна* (надання індивіду можливості порівнювати свою думку і поведінку з прийнятими у групі та оцінювати їх з точки зору відповідності груповим нормам і цінностям).

ФЕНОМЕН ЛІДЕРСТВА

- **ЛІДЕРСТВО у малій групі** – це феномен впливу індивіда на думки, оцінки, відносини й поведінку групи в цілому чи окремих її членів.
- **ОСНОВНИМИ ОЗНАКАМИ ЛІДЕРСТВА Є:**
- більш висока активність та ініціативність індивіда при вирішенні групою спільних завдань;
- більша інформованість про завдання, що вирішується, про членів групи і про ситуації в цілому;
- більш виражена здатність здійснювати вплив на інших членів групи;
- більша відповідність поведінки соціальним установкам, цінностям та нормам, що прийняті у цій групі;
- Більш яскраве вираження особистих якостей, притаманних для цієї групи.

ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ ЛІДЕРА

Основні функції лідера :

- організація сумісної життєдіяльності у різних її сферах,
- вироблення і підтримка групових норм,
- зовнішнє представництво групи у взаємовідносинах з іншими групами,
- прийняття відповідальності за результати групової діяльності,
- становлення чи підтримка сприятливих соціально-

ВИДИ ЛІДЕРСТВА

Відповідно до виділення двох основних сфер життєдіяльності малої групи – ділової, що пов'язана із здійсненням спільної діяльності і вирішенням групових завдань, і емоційної, що пов'язана з процесом співіснування і розвитку психологічних відносин між членами групи, – виділяють два види лідерства –

- **лідерство у діловій сфері** (“інструментальне лідерство”) і
- **лідерство в емоційній сфері** (“експресивне лідерство”).

Ці два види лідерства можуть бути персоніфіковані в одній особі, але частіше вони розподіляються між різними членами

ЯКОСТІ ЛІДЕРА

Феномен лідерства визначається взаємодією низки змінних, основними з яких є психологічні характеристики особистості самого лідера, соціально-психологічні характеристики членів малої групи, характер завдань, що вирішуються і особливості ситуації, у якій знаходиться група.

Р. Стогдилл, провівши комплексний огляд досліджень в області лідерства, відмічає, що вивчення особистих якостей лідерів дає суперечливі результати.

До числа найчастіше згадуваних дослідниками особистих якостей ефективних лідерів належать

- інтелект, прагнення до знань, домінантність, впевненість у собі, емоційна врівноваженість, стресостійкість, креативність, прагнення до досягнень, винахідливість, надійність, відповідальність, товариськість.**

КОНФОРМІЗМ І ГРУПОВИЙ ТИСК

- **Конформізм** (від лат. conformis – подібний) – це зміна думок, установок і поведінки індивідів під впливом оточуючих.
- В експериментах М.Шерифа, С.Аша, Р. Кратчфілда було показано, що під впливом висловлювань і поведінки, що демонструються спеціально проінструктованими учасниками експерименту (так званою підставною групою), значна частина учасників експерименту змінила свої початкові судження, оцінки та поведінку.

КОНФОРМІЗМ І ГРУПОВИЙ ТИСК.

- **Груповий тиск** – процес впливу установок, норм, цінностей і поведінки членів групи на думки і поведінку індивіда.
- **Нормативний вплив** характеризується прийняттям індивідом думки більшості як групової норми, залежністю індивіда від групи і його прагненням до узгодження своєї поведінки і своїх установок з поведінкою й установками групи.
- **Інформаційний вплив** характеризується впливом інших членів групи як джерела інформації, важливої для прийняття рішення індивідом.

КОНФОРМІЗМ І ГРУПОВИЙ ТИСК.

- **Зовнішній конформізм** (стійкість, пристосування) характеризується зовнішньою згодою з думкою групи або поведінкою, що відповідає груповим нормам, при якій внутрішньо індивід проявляє незгоду, але не демонструє її, щоб не вступати у відкриту конфронтацію з групою.
- **Внутрішній конформізм** (схвалення, згода) характеризується зміною початкової позиції індивіда на користь групи.

• **ДЯКУЮ!**